

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 10. hod. Expedicí se nachází v obchodnictví musikalí k „Beethovenu“ u Roberta Veita v Nových alejích č. 116. Kdo všechna čtyři čtvrtletí odebere, obdrží praemii.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl. půll. 2 zl., celor. 4 zl. rak. č. S poštou: čtvrtl. 1 zl. 15 kr., půll. 2 zl. 30 kr., celor. 4 zl. 60 kr. rak. čísla. Pro státy německé: půlletně 1 tol. 10 nov. gr., celoročně 2 tol. 20 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor:

Emanuel Meliš.

1. června.

Nakladatel:

Robert Veit.

M é s r d c e.

Srdce mé jest potok tichý,
V němž se zhlížeje pohled tvůj,
Odlesk jeho není lichý,
V něj se zcela důvěřuj!

Pohledneš-li okem jasným
Přívětivě do něho,
Setkáš s obrazem se krásným
Ducha tvého bodrého.

Pohledne-li však tvé oko
Smutně v jeho průhlednost —
O, pak utkví přehluboko
V něm tvůj žal — tvá truchlivost.

Sm.

Návod ku zpěvu, ohledem na národní školy.

Podává J. L. Zvonař.

(Pokračování.)

O mol-tónu.

Ačkoliv byl před lety mol-tón skoro národním tónem a přístupným každému sluchu, činí v nynějších časech méně hudebně nadaným žákům zpěvu znamenitých těžkostí. Brzy jest to *malá* tercie, brzy *malá* seksta, brzy *sedmý* zvýšený tón mol-škály, jež ho v rozpaky uvádí. Příčina toho leží nejvíce v té okolnosti, že se nyní mnohem méně mol-tón slyšívá než kdy jindy. Upuštěním od církevních tonin, jichž ráz více *mol* než *dur* jest, zmizela příležitost sluch na mol-tón navykati a v něm jaksi zdomácněti. Jelikož však se bez mol-tónu hudba obejít nemůže, a mnohá výborná národní i nová píseň v něm složena jest, bude nutno, aby se i ve školách s dítkami předsevzal. Z té příčiny mu věnujeme zvláštní kapitulu.

Co jistou a bezpečnou přípravu k nápěvu v mol-tónu doporučujeme tuto cestu: Učitel dá zpívat c-dur-škálu v mírném pohybu s výdechem po čtvrtém tónu od všech žáků, již se na zpěvu zúčastňují, a rozvrhne je ve dva sbory asi tak, aby slabší ve zpěvu činili první a silnější druhý. Pová jim, že se tato škála dá spojit také s jinou, ležící o tři tóny výše, a že se pak dají obě *současně* zpívat. Tato nová řada tónů začne tónem *e*, a bude vystupovat až k oktávě od něho, tedy *e f g a h c d e*. Učitel napsav tuto řadu na tabuli, a pod ní dítkám již známou c-dur-škálu, dá ji zpívat od slabších, a druhou řadu od silnějších. Nebude třeba zvlášť podotýkati, že připadne *e* na *c*, *f* na *d*, *g* na *e*, *a* na *f*, *h* na *g*, *c* na *a*, *d* na *h* a *e* zase na *c*. Dělal-li by toto těžkosti, vezme se sestupující c-škála, a dá se doprovázet tak též sestupující řadou od *e*, totiž takto: *e d c h a g f e*
c h a g f e d c.

Škála tato nechť se zpívá často, aby se dítkám vstípila. Jde-li dobře, vynechá se zpodní řada a dá se zpívat několikrát samotna vrchní, a sice nejprve jen od toho sboru, který ji dříve zpíval; dále se přivtělí druhý sbor, a zpívá ji s prvním dohromady. Tuším že nebude třeba dlouho prodlíti při této přípravě. Tercie jsou tak lehké intervaly k zpívání, zvlášť vztahují-li se na přirozené harmonie, že si je skoro každý umí sám vyhledat.

Jde-li řada *e d c h a g f e* dobře, zkrátí se a podrží se jen prvních pět tónů *e d c h a*, ty se dají zpívat hodně často, jak v sestupujícím tak vystupujícím směru, při čemž jest prospěšné, když se položí zprvu lehký, později značnější přízvuk na *e*, *c* a na *a*. Zároveň co přízvuk na tónech *e c a* vzrůstá, ustupují tóny *d h* do pozadí. Poznamenat se to může takto: *é d | é h | á*. Způsobem tím se připravějí dítky na mol-trojzvuk *e c a*, jehož se nabude, vynechají-li se v řadě *e d c h a* dva tóny *d* a *h*; v něm se ponechá tercie *c* přízvuk, protože jest to jeho nejdůležitější tón, který skoro všickni méně nadaní začátečníci nejistě a nečistě zpívají. Co mimochodem budiž položeno, že

jest prospěšno užívat přízvuku na všech tónech méně přístupných, nechť jest to již v nápěvu neb v akordu.

(Pokračování.)

Josef Mysliveček.

Životopisný nástin, sepsal Dr. Frant. Lad. Rieger.

(Dokončení.)

To byla pro Myslivečka strašlivá, takořka usmrucující rána. Jsa již bez toho v nesmírné bídě postaven, viděl zde i slávu svou, kteráž mu byla nade všecko na světě drahá, jako jedním rázem zmařenu. Nejen že tu ztratil všecku naději, že by se ještě jednou z propasti nouze vytrhnouti mohl, ale tato porážka v Miláně odňala mu všecku pružnost ducha; pochybnost o schopnosti své k utvoření nových spanilých děl zmocnila se nyní ducha jeho, a v srdci hlodala žalost nad ztrátou slávy.

Tato muka duševní doháněla nešťastného umělce takořka k zoufalství, tak že tělo jeho, jak se zdá rozmařilým životem a nočním bděním bez toho již se sláblé, tolikerým ranám odolati nemohlo. V tom smutném stavu vrátil se do Říma. Zde byli věřitelé jeho již před tím, když k zaplacení přijíti nemohli, všecken jeho nábytek právně zajali, a v paláci jeho nezůstaly než holé zdi. Ve vysokých komnatách, kdež na krátce před tím Římská noblesa u něho hodovala, byla se nyní Římská luza a žebrota ubytovala. Ubohý Mysliveček neměl tu ani, kam by zoufající hlavu položil; konečně našel lůžko pod střechou svého paláce na trošku zpuchřelé slámy, aby po nedlouhém sice, ale přerozmanitými šťastnými nejvíce, ale i nešťastnými příhodami nad míru zajímavém zápasení s osudem, ač ve věku ještě mladém, poslední boj se smrtí podstoupil.

Vděčný jeho žák, šlechtný Angličin Sir Barry, kterýž se byl z pouhého zalíbení tenoristou stal, jak dostal zprávu o neštěstí mistra a přítele svého, přikvapil do Říma, aby ho potěšil a z nouze vytrhl — ale již bylo pozdě! Našel ho, jak jsme pravili, na půdě paláce jeho, an právě k smrti pracoval. V rukou jeho skončil tak slavný a nyní tak opuštěný Maestro dne 4. února 1781 v 44. roce věku svého.

Jak se pověst o jeho smrti rozešla, byla žalost všeobecná nad tímto tak náhlým zahynutím mladého mistra, jehož vůbec za jednoho z největších duchů hudebních pokládali, ještě mnohá slavná díla z pera jeho očekávající. Příčiněním Barryho vystrojen Myslivečkovi skvostný pohřeb, a tento upřímný a věrný učeň postavil také mistrovi svému nad hrobem jeho v kostele San Lorenzo in Lucina mramorový pomník.

Tak skončil tento muž darů velikých, srdce šlechtného a laskavého, povahy právě umělecké, myslí vždy jasné jak samo nebe italské, pod nímž tak rád přebýval, ale spolu také lehkovážné a rozmařilé, jenž kdyby byl jmění svoje opatrněji spravovati a rozkoší mírněji užívati uměl, většího věku se dočkati a slávy, po níž tak velice toužil, mnohem větší a trvalejší nabýti a tudy také i umění i vlasti své platněji posloužiti mohl. Díla jeho jsou roztroušená po městech a divadlech vlaských, a nemůžeme ani s jistotou udati, zdali se ve vlasti co z větších jeho skladeb nalezá, ačkoli se praví, že v archivu knížecí Lobkovické rodiny, kteráž za jeho času divadlo vlaské udržovala, některé jeho opery se chovají.

Mimo opery již svrchu uvedené známe zejména také ještě zpěvohry jeho: *Il Farnace*, *Merope* a *Tamerlan*. Mimo to komponoval také mnohé oratorie, mezi nimiž jsou nejslavnější: „*Passio Jesu Christi*“ a „*la famiglia di Tobia*“, a konečně množství velikých symfonií, koncertů, arií, duet, trio a quartet. Ze mší jeho viděl Dlabáč r. 1786 dvě na choru Roudnickém. Šest jeho sonat pro dvoje housle a dvě violončela vyšlo tiskem v Offenbachu r. 1780. n. Poslední dílo jeho bylo šestero quartet, kteréž v Amstrdámě u Hummla tiskem vyšly, jichžto vydání ale skladatel nedožil.

O povaze hudební spisů Myslivečkových nelze nám, ješto jich neznáme, soud pronésti. Píše se o něm, že vynikají zvláště lahodnou zpěvností, jasností a také rázností. Liboval prý si při skladbách svých časem v malbě přírody, kterýž způsob i velký Haydn ve svém oratoriu „*Stvoření světa*“ také přijal, ač se i jemu od některých za chybu pokládá, kteříž praví, že hudba, jak mile něco více než pouhý pocit vyjádřiti chce a již určitý jakýsi pomysl vysloviti se snaží, jakž se o to již poněkud Beethoven, a v nejnovějším čase Berlioz, ač ne bez prudkého mnohých theoretiků odporu pokoušeli, z oboru svého vystupuje.

O Myslivečkovi a životě jeho jsou zprávy mnohé roztroušeny ve spisech vlaských i německých. Z našinců psal o něm současný jemu Pelcel, kterýž také podobiznu jeho od Niederhofera rytou vydal. Nám pak nezbyvá nic než žádost, aby skladby slavného krajana toho sebrány a buď při museum nebo při konservatoři uloženy byly.

Offenbach a jeho operetky.

Podává M. B.

V ulici Choiseulské v Paříži nachází se divadlo „*Bouffes-Parisiens*.“ Kdo přijde do jasně osvětlené ulice Choiseulské, uzří červený prapor na jednom domě,

znamení vchod do divadla, a když na pravo se zatočí, nalezne v chodbě vystavené na prodej fotografické podobizny dam divadla tohoto, vypodobněných v jich nejoblíbenějších úlohách. Zpěvačky divadla „Bouffes-Parisiens“ náleží v skutku k nejkrásnějším a nejoblíbenějším divadelním herečkám v Paříži; shromáždění bohyň v Offenbachově zpěvohře „Orpheus“ jest skutečně galerie krásek, a Venuše zvláště opravdivá Venuše. Kromě těchto prodávají se v této předsíni i fotografické podobizny a karikatury z jiných oper, kamenopisné obrazy celých výjevů malých Offenbachových zpěvoher, jednotlivé oblíbené hudební kusy atd. Vejděme do vnitř; divadlo jest nejmenší ze všech Pařížských zpěvoherních domů, a jenom prostě stojí vedle velké opery, aneb komické neb vlaské a divadla lyrického; má jenom šest loží ve dvou řadách, ježto se vedle jeviště nacházejí, není skvělé, ba ani ne příliš ouhledné, a předce jest nejen nejnavštěvovanější divadlo v Paříži, ale i nejdražší; lože stojí 36 a sedadlo 6 franků. Bouffes-Parisiens jsou snad nejveselejší divadlo a zde nalezá se jenom pravá — komická zpěvohra; dle zevnějšku nesmí se souditi o jeho postavení v Paříži; Offenbach jest teprv na počátku ředitelské dráhy své, a nebude dlouho trvati, přestěhuje se do nového, skvělejšího domu; on zaujal svou veselou hudbou celou Paříž, zvláště od provození „Orfea“, nejkomičtější opery, kterou posud známe. První komik co Jupiter, který se promění u velikou mouchu, a pak zazpívá s Eurydikou bzučící duetto, jest dostatečný, aby operatka ta všudy se líbila. Mezi představením „Orfea“ vstoupí do prázdné lože dlouhý, hubený muž rusých vlasů, takových též vousů, jehož modré oči pronikavě pohlížejí skrze skla po celém divadle, a tento jeho způsob jest příčinou, že se mluví o zlém pohledu Offenbachově, aspoň několik dam tvrdilo tak se vši opravdivostí. Avšak může se říci, že dojem jest příznivý při prvním jeho spatření; nesmí se člověk posuzovati dle okamžitého dojmu. Offenbach u veřejnosti a doma jsou dvě rozličné osoby. Kdo jej vidí ku př. u večer v „Café Riche“ uprostřed spisovatelů a umělců, tam málo mluví, tím více poslouchá; zde rozmlouvají mladí básníci o svých plánech k novým operám, které chtějí psáti a jemu podati, a pakli potřeba, hned do psaní se pustí a tvoří koupletty a chansonetty jen což děláš; a když do této rozprávky vmísí se Ville-messant, majetník Figara, svým hlubokým hlasem počne přizvukovati, a spolupracovníci Figara vypravují brzy tu, brzy onu veselou příhodu, tu skoumavý pozorovatel uzná, že Offenbach jen proto sem přichází, aby hned u zřídla zachytil nádech atmosféry, ve které pracuje a se pohybuje, aneb jinak: zde uzavírá svůj duševní obchod. Zde se přetřepává ten plán, tamto onen, prohodí se vtipné slovo, a zde a tam opět, Offenbach tu sedí jako

žába s otevřenými ústy, a chapne mouchu, totiž autora dobrého plánu; odtud přichází, že text jeho operetek jest vždy dobrý a takřka pro jeho hudbu zvláště stvořený. „Café Riche“ jest pro Offenbacha takřka bursa humoru a ducha, a zde to i bylo, kde nestor Roqueplan, ředitel komické opery, v předešlé zimě jej požádal, aby pro jeho ústav psal nové dílo, který návrh Offenbach i přijal, a sice s jakousi hrдостí. Tak se jeví Offenbach co duševní špekulant; docela jinak doma. Zde sedí ve svém pracovním pokoji v lenošce u kamen, na nichžto veliká bronzová socha Euterpy s nápisem: „Napoleon III. Offenbachovi.“ V pokoji dubové vyřezávané náradí; na koberci hraje sobě čtvero dítek, dvě černohlavých, dvě rusých; první jsou podoby matky Španělky, druhé podobizny otce. Dítka však vskočí otcí na klín, hrají s ním a on s nimi; malé hračky na štětíčkách stojící staví na stůl, bubnuje prstami, takže panáčky skákají a k tomu zpívá dítkám veselé písničky celé hodiny. Nesmí přestati, neboť dítka křičí opětně: „Zpívejte! Zpívejte, a poskakujte!“ Tato slova volá i obecenstvo v divadle na něho.

(Dokončení.)

Z Vídně.

Dvě slovanské besedy. — P. Kozłowski. — Nové divadlo. — Rokytanský.

Zdejší Čechům a Slovanům vůbec dostalo se letos přičiněním výtečného skladatele pana Fr. Pivody a Josefa Burgersteina překrásné duševní zábavy, jižto jsme užili ve dvou slovanských besedách, které dne 26. dubna a 15. května od svrchu udaných pánů uspořádány byly. Kdo se na programy těchto besed podívá, musí mu tanouti na mysli otázka, jak to přichází, že často města česká programy k svým besedám skladbami cizích skladatelů vyplňují, co zatím na skladby domácích českých skladatelů buď málo hledí neb docela nic nedbají. Takovýmto městům mohly by věru programy těchto dvou besed za vzor sloužiti a je přesvědčiti, že si Čechové v německé Vídni české neb slovanské, co zatím Čechové ve své vlasti často úplně německé besedy zřizují. Program besedy první dne 26. dubna ku prospěchu schudlých Horvátů uspořádané obsahoval dva horvátské sbory „Napřed“ a „Kosenka“ od L. Gaja a český „Pospolitá“ od Fr. Pivody, kteréž jsouce járe přednášeny nejen opakovány byly, nýbrž sbor „Složno“ přidán býti musel. Na harmonium přednášel p. Fr. Zinke melodii z opery „Don Juan“ od W. A. Mozarta a „Chansonette à la Russe“ od J. C. Kesslera tak půvabně, že nejen dva kusy přidal, nýbrž i národní naši „Ach není tu není“ zahrál, kteráž

opětný bouřlivý potlesk způsobila. Zpěv zastoupen byl chvalně známým skladatelem a cituplným pěvcem p. Fr. Pivodou, jenž čtyry své písně „Na výsosti hvězdy svítí,“ „Srdce ztracené,“ „Andělíčku boží“ a „Tiše, tiše sláva kráčí“ velmi duchaplně zpíval a ještě něžnou slovenskou píseň „Ai čo by bola“ a „Aničku“ rukopis k těmto zdárilým písním připojil. Pan Josef Tomek hrál velmi pěkně tři kusy pro piano „La sirène Caprice de concert par Szekély“ a dvě své skladby „Chanson d'un pauvre diable“ a salonní etudu „L'exilé.“ Konečně došel hlučného potlesku p. Steingraber za uhlazenou hru „sola na housle,“ takže na mnohostranné přání „Yanke doodle“ přidati musel. — Nemenší pochvaly došla beseda druhá dne 15. května u „Velkého čížka“ p. Jos. Burgersteinem ku prospěchu nuzných obyvatelův krkonošských uspořádaná. Ze sborů slyšeli jsme zde dva: „Píseň hostýnská“ od Fr. Pivody a od M. Jenko mužský sbor „Pobratimija,“ při nichž 32 mužských hlasův účinkovalo a s velkým západem zpívalo. Velmi zajímavé bylo číslo druhé „Solo na violu d'amour,“ jež přednášel znamenitý virtuos a Čech J. Král tak mistrně, že po hlučném potlesku ještě jeden kus přidal. Dvě písně „Světa naděje“ a „Na výsosti hvězdy svítí“ od Fr. Pivody, byly p. K. Olschbauerem velmi něžně zpívány a jiná „Srdce ztracené“ od Pivody přidána. To samé platí o čísle následujícím, jež obsahovalo dvě skladby pro piano „Mazurka“ od Chopina a „La Cascade“ od Pauera, jež s obvyklou virtuositou p. doktor J. Bezecný, Pražskému obecenstvu chvalně známý, výborně přednesl. P. Bezecný musel po bouřlivém potlesku ještě jednou poslední kus opakovati. Dále zpíval basista p. J. Kham píseň „Mornar“ od Jenko dosti slušně, a toliko to jest co litovati, že tak krásnému hlasu škola chybí. Sl. L. Leutnerova přednesla píseň Fr. Pivody, slova od J. Burgersteina „Nevěstina starost“ s nelíčeným citem a byla by při silnějším orgánu větší pochvaly došla. Velmi pěkně a s citem zpíval Moravan p. Förchtgott národní srbské písně ze sbírky Kor. Stankoviče, takže některé z nich opakovati musel. Po deklamací „Jak se lidé časem mění“ od J. Burgersteina spisovatelem samým výrazně přednesené následovalo duetto „Dar nejněžnější“ pro dva hlasy s průvodem piana od Fr. Pivody, kteréž pp. Olschbauer a Förchtgott tak přesně zpívali, že na všestranné přání opakováno býti muselo. Konečně líbila se srbská národní píseň „O Belki“ od Kor. Stankoviče pod úpravou Fr. Pivody. Po ukončení sboru „Pobratimija,“ kterýž besedu uzavřel, trval potlesk obecenstva neustále, takže se ještě horvatský sbor „Kosenka“ od L. Gaja přidal. I ten neuspokojil rozjářené obecenstvo, kteréž si sbor „Pospolitá“ od Fr. Pivody žádalo a v němž skladatel sám barytonové solo s hlubokým citem přednesl. Mezi účinkujícími zpěváky vynikal p. Olsch-

bauer, od zdejšího německého obecenstva v koncertech vítaný umělec, jenž besedou touto tak dojat byl, že z vlastního pohnutí „Kde domov můj“ od Fr. Škroupa zazpíval, kterouž píseň i opakovati musel. Potlesk ten by byl zajisté ještě déle trval, kdyby se sál v jídelnu byl změnit nemusel. A tak skončena jest utěšená tato beseda, jejímž uspořadatel srdečné díky vzdáváme s přáním, bysme se opět jeho zásluhou tak mile baviti mohli v kruhu Vídenských Slovanův. Nedávno slyšeli jsme tu polského houslistu p. Kozlowského, jenž v sále Bösendorfera koncert uspořádal. Přednášel sonatu pro housle a piano s virtuosem panem K. Meyerem, duo od Thalberga a koncert od Mendelssohna s příznivým úspěchem. V tomto koncertě přednášel pan Stankovič srbské písně na piano. — Pan Karel Treumann, komik, platí za místo, na němžto jeho prozatímní divadlo vystaveno bude, roční pacht 2000 zl. r. Divadlo bude elegantně zřízeno a bude as 80.000 zl. státi. Panu M. Lehmannu bude svěřena zdobící úprava téhož prozatímního divadla. Výtečný bassista pan Rokytanský, syn věhlasného profesora na medicínské fakultě, jenž co nevidět zde co „Leporello“ v Don Juanu vystoupí, je pro podzimní saisonu u divadla „Carcano“ v Miláně engažován.

Ruská hudební společnost v Petrohradě.

(Dokončení.)

V devátém koncertě: Overtura z opery „Démon“ od Fittinghofa, arie z „Fausta“ od Spohra, romance (G-dur) pro housle od Beethovena, tarantella pro housle od Vieuxtempse, suite (D-dur) pro orchestr od J. Š. Bacha, písně od Mendelssohna a Schuberta, symfonie (A-dur) od Mendelssohna.

V desátém koncertě: Overtura z opery „Život za Cára“ od Glinky, chor od F. Hillera, nocturne pro piano od Chopina, fantaisie chromatique pro piano od J. Š. Bacha, arie z „Euryanthy“ od Webra, chor „Spinnerlied“ z oper „Der fliegende Holländer“ od R. Wagnera, arie od Mozarta a devátá symfonie s chořem (D-moll) od Beethovena.

Programy zábav pro komorní hudbu obsahovaly tria, kvarteta, kvinteta a septeta od Beethovena, Boceriniho, Haydna, Hummla, Cherubiniho, Mozarta, Fr. Schuberta, Schumanna a Mendelssohna.

V programech udána jsou leta narození a úmrtí skladatelů; texty u vokálních skladeb cizích mistrů jsou v ruských překladech připojeny. Sbor (zpěv. akademie) stojí společnosti k službám a tvoří část společnosti. Orkestr utvořen jest z divadelních orchestrů a jest za koncerty placen.

By se vzdělání mladých talentů docílilo, schodla se společnost s paní Nissen-Salomanovou, s pány Picolim, Lodim a Dütschem v tom, by dotčení umělci chudé chovance *zdarma* zpěvu a elementárním pravidlům hudby vyučovali.

Pro týž rok vypsána jest cena na *kantatu* pro sbor, solo a orchestr, o kteroužto cenu se dle stanov toliko *ruští podanní* ucházeti mohou. Ceny jsou: *první cena* zlatá medaile a 200 stř. rublů; *druhá cena* stříbrná medaile a 125 stř. rublů.

Jelikož by společnost svého cíle rozšiřování hudebního porozumění v celé zemi dosáhnouti nemohla, zařídí tedy časem a dle možnosti ve všech větších městech ruské říše filialky hlavního komité a již téhož roku vstoupila takováto filialka v *Moskvě* do života. Ředitelové filialky této jsou: kníže *Obolenský, Lesěv, Jakuncikov, Kiselev a Mik. Rubinstein* (bratr Petrohradského). Členové platí pro všechna místa, tak že člen společnosti Petrohradské se považuje též za člena v Moskvě a na opak.

Společnost vzala si též za úlohu, zříditi co nevidět *školu zpěváckou v Charkově*, jelikož tam nejvíce hlasů a nejvíce talentů hudebních se nalezá.

V ročním veřejném sezení předloží se členům roční zpráva, volí se *čestní oudové* atd.

Ačkoliv společnost hlavně vlastenské talenty povzbuzuje a ochraňuje, jest cizím umělcům v Rusi bydlicím dovoleno, by své skladby k provedení ku koncertům zasílali a i za honorar v koncertech účinkovati mohli.

Anna Františka Bendova.

Novela ze života české zpěvačky. Vzdělal Vítězoslav Guth.

Hlavní zkouška v dvorním chrámě k novým pašijím Galuppiovým trvala nadobyčejně dlouho. Kdo z komorních hudebníků měl hodinky s sebou, zajisté již často je vytáhl a při tom pomyslíl na houbovou polívku, která jej doma očekává, strachujíc se, že paní hotový oběd buď připálí neb jej vystydnout nechá.

Ale co se děje dnes s kapelníkem Stelzelem? Vždyť zpívá přec slečna Anna Františka Bendova, nová zpěvačka, tak čistým hlasem, tak pravidelně a tak neúhonně, jako by ji hudební jistota vrozena byla, a jestli v skutku zde neb onde nějaké chybičky se dopustila, stalo se to jen v tom způsobu, jako když se někdy přerěkne: ona se přezpívala, hned však zase přišla do pravého. Starý kapelník však nepovolil; opravoval a haněl mrzutým hlasem; brzo mu byla tempa příliš čerstvá a žádal, by Bendova nejvýznamnější místa průtažnějším hlasem zpívala, brzo se mu nelíbily okrasy, které

tu a tam přidala, zkrátka: bručel bez přestání, až se stali zpěváci a hudebníci netrpělivi a mladá umělkyně zlostí sotva se zdržeti mohla.

Z tíži zadržíc slzy, učinila konečně všechno tak jak to žádal, jen aby ho zbyla s krku; ale též si umínila, že buď dobré engagement, které ji jen na krátký čas ještě vázalo a přívětivý pobyt opustí, anebo že starého omrzělého ředitele s jeho již zastaralými náhledy o umění zapudí; s ním spolu nemohla zůstat — to u sebe pevně uzavřela.

Při provozování pašijí hleděla slečna Bendova, jak dalece to možná bylo, aniž by byla mysle přítomných rušila, sprostiti se tvrdohlavých náhledů starého muže. Bylo to na den kající a kostel byl naplněn pobožným lidem. Nová zpěvkyně nadchnula všechny přítomné a zrovna u těch míst, kde Anna Františka vlastními svými ideami se řídíc, některé vkusné okrasy připojila, nejvíce pronikla. Každého zanítil v Gothě hlas a talent mladé bodré zpěvačky a zvláště u mladších hudebníků kapely způsobila velkého podivení. Že zpěv její jsa více světský od starobylého slohu se lišil, než dříve ve zvyku bylo, nedalo se upřiti, ale novost vábila a pobožnost musela ustoupiti lahůdce, již její vznešený způsob zpěvu způsobil. Vévoda Bedřich III., přítel a znalec hudby, šel po ukončení služeb božích, doprovázen dědičným princem Arnoštem, na kůr, aby mladé umělkyni svou pochvalu sám vzdal a vyražel se tam s ní dlouho a přívětivě.

Poslouchavší mlčky a se zarděním několik slov zdvořilosti, jež kníže pán k ní pronesl, odpověděla s úsměvem: „Ač velice mne blahosklonná milost Vaší Jasnosti dojíhá, nesmím si ji přece co mzdu za nějakou zásluhu přivlastnit. Hudba jest mi přirozena jako jiným lidem řeč, neb ta jest v naší rodině již dědičná z dávných časů.“ „Přece,“ odvětil vévoda, „zůstane to naší zásluhou, když přirozených vloh na dobrý a bohumilý způsob užíváme a tak to se i má s Vámi. Což byl Váš otec také hudebník?“ tázal se ji na to. „Můj dobrý otec,“ odpověděla zpěvačka, „byl tkadlcem, ale při tom rozený hudebník, jako mnozí z jeho krajanů v naší vlasti, v krásných to Čechách. Je nás pět dětí, ale vrozenou naši hudby milou krev žádný z nás nezradil, alebrž všichni jsme se oddali stavu, jemuž se otec náš jen ze zábavy věnoval.“

„Pěkný to zisk pro hudbu, jestli vaše bratří a sestry rovněž tak nadáni jsou jako vy,“ řekl dědičný princ.

(Pokračování.)

FEUILLETON.

Z Prahy.

Stavovské divadlo. Dne 25. května slyšeli jsme klassickou operu „Josef a jeho bratři“ ve 3 dějstvích od Et. H. Mehula, kteráž už dne 18. ledna t. r. opět na našem jevišti se objevila. Mehul (nar. 1762, † 1812) získal si svými operami „Obě lišky“ (Une folie), „Slepí z Toleda“ a pak charakteristickou ouverturou „Une chasse du jeune Henri“ (Honba mladého Jindřicha) evropského jmena, kteréž se operou „Josef“ nesmrtelným stalo. Stává jen málo oper, v nichžto hudba tak vážně držána jest, a v nížto tak vytríbený smysl pro umění se jeví jako v této. Důstojná látka ovšem klade to za výminku; avšak to jest právě velká zásluha Mehulova, že též v obyčejném rámci opery biblický předmět tak vážně provésti dovedl a spolu přes důraznou a melodickou hudbu podati mohl, která je prosta copu tehdejšího času. Jak tklivě mluví nám k srdci tato jednoduchá, do patriarchálních časů nás stavící hudba v každém svém čísle a jak imposantně účinkují na nás sbory, jmenovitě za jevištěm zpívané sbory Israelitů (Modlitba jejich při východu slunce, Bože Israelů), a s jak skromnými prostředky dovedl skladatel tak velkého účinku! Solová čísla jsou při vši jednoduchosti skvělé hudební kusy; jmenujeme jen arii Josefa, píseň Benjamina, terzett mezi Jakubem, Josefem a Benjaminem, uchvacující arii Simeona, především však věčně krásnou romanci Josefa, která až dosud z úst lidu francouzského, německého ano i českého plyne. Všude se jeví ruka mistrovská, orkestrace jest při malých prostředcích a bez všeho raffinovaného vykořistění nástrojů plna účinku. Nejvíce vynikl pan Steinecke, jenž mistrně charakter a vnitřní bolest Simeona naznačil a sl. Míkova, která Benjamina roztomile představovala.

— Naše primadonna sl. Luccova, kteroužto pan ředitel Thomé s 3000 zl. r. ročního platu angažoval, je od pana z Hülsenu, generalního intendanta král. divadla v Berlíně, pro příští rok angažována. Sl. Luccova obdrží v Berlíně první rok 4000 tolarů ročního platu, 10 tolarů honoraru za každé vystoupení, svobodnou garderobu (šat divadelní) a dva měsíce na dovolenou; pro druhý rok zvýší se její plat s ponecháním ostatních výhod na 4400 tolarů. To dělá dle nynějšího stavu valuty v prvním roku 9—10.000 zl., v druhém roku 10—11.000 zl. r. č. Že i příčinlivý ředitel p. Thomé sl. Luccovu pro Pražské divadlo získati chtěl, vysvítá z toho, že jí pro druhý rok s 4000 zl. a pro třetí s 5000 zl. r. č. angažovati chtěl.

— Slečna A. Ferlesova zpívá nyní pohostinsku v Karlsruhe a vystoupila dne 17. května co Eližběta v opeře „Tannhäuser“ s nejskvělejšími úspěchy. Slečna Ferlesova byla hlučným potleskem vyznamenána a v 3. dějství (po prosbě) při otevřené scéně dvakrát volána. Mladá táž umělkyně vystoupí co nevidět v Hamburku. Značné umělecké vzdělání, ustavičná snaha po dokonalosti a příznivé výsledky, kterýchž až dosud dosáhla a v nichžto též kapelník pan Fr. Škroup co učitel

dotčené zpěvkyně podílu má, předpovídají jí velmi příznivou budoucnost.

— Český náš Paganini, pan Ferd. Laub uspořádal ku konci dubna dva koncerty v Gothenburgu (ve Švédsku) s neslýchaným úspěchem. Jeho čarokrásná hra okouzila obecenstvo tamější ještě u větší míře než hra Ole Bulla, jenž před ním tam koncertoval. Pan Laub odebral se od tamtud do Christianie, kdež 5 koncertů s neslýchaným výsledkem uspořádal. P. Laub přesvědčil tamější obecenstvo, že mimo jejich rodáka Ole Bulla stává virtuosa, jenž v každém ohledu převyšuje švédského umělce.

— Náš krajan, pan Jos. Nesvadba, upevňuje se v přízni Berlinského obcenstva. Jeho zásluby co výtečný ředitel italské opery v divadle „Viktoria“ byly od Berlinských časopisů dostatečně oceněny. Pan Nesvadba jest v letní saisoně pro Krollovo divadlo co kapelník nově zřízené operní společnosti angažován, kteráž jeho vedením velmi příznivých výsledků dosahuje. Koncert, jenž náš rodák s italskou operní společností v Hamburku uspořádal, poskytl p. Nesvadbovi nejen čestného alebrž i peněžitého výsledku.

— Slečna Fischerova z Tiefensee přibyla před nedávnem do Lipska.

— Pan Giov. Gordigiani, učitel zpěvu na konservatoriu, složil německou operu, jejíž látka vyňata jest z povídek Auerbachových. Jmenuje se „Befehlerle.“

— Paní Cecilie Bočonová roz. Soukupova, výtečná tlumočnice našich národních písní, jejížto libý zpěv od několika let docela oněměl, zpívala po drahném čase dne 16. května poprvé v Jihlavě v koncertě, jenž ku prospěchu povodní schudlých obyvatelů se odbýval a líbila se velice.

— Výtečné Moravanky a virtuosky na housle, Marie a Vilemína Nerudovy a jejich bratři koncertovaly, jak se nám píše, před nedávnem v Oděse a došly velké pochvaly.

— Náš velký Alexander Dreyschock vrátil se ze svých triumfů v Petrohradě nazpět do Prahy. V čtvrtém koncertě, jenž ve velkém divadle s virtuosem na housle s Henry Winiauskim dával, byl náš nedostížitelný hrdina na piano ku konci více než 25krát volán a musel několik kusů přidati, mezi nimiž svobodnou fantasií na národní hymnu „Bože Cara chraň“, kteráž báječnou sensací vzbudila. U J. V. velkoknížete Konstantina hrál A. Dreyschock toliko skladby klassické od Beethovena, Mendelssohna, Webra atd. a došel té cti, že mu J. V. velkokníže Konstantin při zkouškách sám noty obracel. J. V. velkokněžna Helena, u kteréž Dreyschock mnohokrát klassické skladby přednášel, vyslovila se o našem Alexandru, že žádný pianista skladby klassické po něm tak krásně provésti nedovede a darovala mu drahocenný prsten v ceně 3000 zl. r. č. Prsten tento je zlatý, v němž zasazen je divukrásný smaragd, 12 diamanty obroubený. Od intendanta carských divadel p. Saburova obdržel A. Dreyschock překrásnou zlatou

jehlíci s krásným opálem, kolem něhož se brillanty třpytí. Též J. V. Konstantin daroval našemu krajanu krásné věci na památku. Že A. Dreyschock i ve Vilně svými dvěma koncerty velikou sensací zbudil, již jinde jsme podotkli.

— Jak známo, dostal e. k. vrchní vojenský kapelník, pan **Leonhart** rozkaz, by k slavnosti odhalení pomníka arcivévody Karla pochody a vojenské písně, za tehdejších časů užívané sebral a zpracoval. Pan **Leonhart** zpracoval pět pochodů, z nichžto též jeden na dvě české písně „My jsme hoši od myslivců“ a „Začátek té písničky“ vzdělán jest.

— Dne 20. května odbýval se v sále Žofínském výroční koncert humanistického spolku hudebního pod ředitelstvím p. **Cölestina Müllera**. Program obsahoval deset čísel, v nichž zastoupení byli navzájem skladatelé němečtí. Páně **Komsakův** orchestr provedl **Webrovu** „**Jásací**“ ouverturu s příznivým výsledkem a osvědčil se v koncertech co statný ředitel. Mezi chovanci pro piano slyšeli jsme sl. **A. Turnerovu** a **C. Vlčkovu**, které vyhověly co zákyně požadavkům obecenstva. Uspokojivého výsledku došel i zpěv sester **Berty** a **Olgy Wahle**. Jako obyčejně zúčastnil se v tomto koncertu sám ředitel spolku, přednášeje neúhonně variace pro oboj s průvodem orchestru od **Gabriela** a svou vlastní skladbu. Jednotlivá čísla došly od četně shromážděného obecenstva hlučného potlesku a výsledek koncertu byl hlučný. —k.

— Hudební literatura. Zejtra vyjde třetí sešit „**Záboje**“ obsahující čtvero zpěvy „**Vlastenka**“ od **H. Vojáčka**, **Společenská** od zesnulého **F. Láblera**, a **Milence** přání čili milencův stesk od **V. Horáka**. Nákladem **Rob. Veita** vyšlo: **Praktické vyučování hře varhanní** od **Jos. Förstera**. (Dva sešity.) Celé dílo stojí v prenumerační cestě 2 zl. 40 kr. r. č. O důležitém díle tomto promluvíme zevrubně v příštím čísle.

(K.) **Z Blovic**. (Koncert sl. **Schlägrovy**.) Dne 18. května dostalo se nám opět jednou za dlouhý čas krásné zábavy. **Babette Schlägrova**, houslistka z Prahy, zde koncertovala. Zajímavý program obsahoval: 1. koncert od **Beriot-a**, fantasii z „**Regimentsstochter**“ od **Alard-a**, **Hexenvariationen** od **Paganiniho**, „**Ptáče v stromu**“ od **Hauser-a**, **Scherzo** od **Bazziniho**. Hrála ale tato 17letá dívka s takou jistotou a hbitostí, že veškeré obecenstvo okouzli. Osvědčilať, že nejen všecky těžkosti, jež se umělci k dosažení jeho cíle v cestu staví, překonala, a že jí nyní více těžkostmi nejsou, nýbrž prostředkem, jímž dle libosti efekty působiti může. Slečna hraje cituplně, významně a čistě. Jest při vši své výtečnosti velmi skromná a krásný tah v charakteru jejím jest láska a vděčnost, kterou k svému znamenitému učiteli, panu prof. **Mildnerovi** na jevo dává. Podotkla mezi jiným tato apoštolka slávy **Mildnerovské**, že při každém bouřlivém potlesku si přeje, by pan **Mildner** očitě se o snaze její přesvědčiti mohl. Přejeme jí srdečně, by se jí — kamkoli zavítá — hojně návštěvy dostalo; neb poskytuje posluchačům svou virtuositou milou zábavu.

(—ský.) **Z Budějovic**. (Zastaveníčko — výle zpěv. spolku.) Čekatelové učitelství uspořádali dne 15. května učiteli svému p. **Janu Köglerovi** ku počtě zastaveníčko, ze 6 hudebních čísel sestávající, mezi nimiž se dvě české skladby „**Divy zpěvu**“, mazurka pro čtvero zpěv, a „**Zpěv večerní**“ pro podvojný čtvero zpěv od zdatného zdejšího skladatele **V. V. B.** pěkně vyjímaly. Provedení bylo zdařilé a zvláště vynikly uher-ská ouvertura do **D** od **Bindra** a čtvero zpěv „**Divy zpěvu**“. Zdatnost čekatelů je chvalitebná, neboť pokroky jejich leží na bíledni. Dne 17. května odpoledne učinil zdejší zpěv. spolek výlet na **Dobrouvodu** a odtud do tak zvaného „**českého Švýcarska**“. O dvou hodinách hlasitý sobě pochod zpívající, vysly četné řady zpěváků, nesouce v čele prapor barev národních se znakem zpěvákým. Na výšině v lese rozbili stany, kdež se až do večera vedla srdečná a prostá zábava. Zpěv se střídal s hudbou nástrojovou, hry společenské byly uspořádány, ba i mládí si na trávníku zatančilo. A v tomto milém vyrazení mělo podílu okolo půl tisíce srdcí. Pořádáním p. p. představených spolku, p. **Novotného** a p. **Lustiga**, provedlo se 12 kvartetů, některé z nich výtečně. O osmé hodině se vrátila celá společnost, zrostevši od té doby as desateronásobně nad počátečný počet, neboť z počátku byli počtem asi 60, opět zpívající do **Budějovic**. Celé rodiny, na něž povozy v **Dobrévodě** čekaly, přidružily se k nim, nechávající prázdné kočáry odjížděti. Jest vidět, že zde ještě právě český hudební cit vane, ač jej hledí zahraniční vliv všestranně pokaziti. Pravilo se nám z hodnověrné strany, že se za léta více takových zábav uspořádá. — Každé světlo má stín, říkává se; i zde se toto přísloví potvrzuje. Krásné zpěvy přednáší spolek náš, ale všecko cizím třpytem se leskne, jenž se nám, ne-li tmou, tedy aspoň pouhým stínem býti zdá. Mezi tolikými sbory není místa ani pro jediný český čtvero zpěv, a přece jsou p. p. představení **Čechové!** Čím to je? Což nemáme výtečných českých zpěvů na výběr? Proč nepřednesli za dnešního výletu u př. **Pallův** „**Náš zpěv**“, neb **Jelenový**: „**Les a háj**“, „**Jen ku chvále**“, „**Já jsem Slovan**“ neb **Procházkovu** „**Ozvěnu**“ atd. atd.? Jak krásně by byly vypadaly v širé prostora, jak velebně by les ohlasem českým byl odpovídal! Žel toho! — U nás má jednou cizinské pozlátka cenu vyšší ryzého zlata domácího. — Pánové poohlédněte se aspoň jednou a to třeba jenom po nivách domácích, ať poznáte lahodu jejich; nechodte přes drví do lesa na pýří. — Českým zpěvem **Čech svou vlast** velebiž. — [V zahradě u **Zelené ratolesti** zábavy hudební poskytl zdejší městská kapella; měla však málo posluchačů; **Dobrávoda** a **Cukrov** nedaly lidu městskému mezi zděmi dlíti. K společenské pouti zpěváké, jež se má předevíti na **Semering**, přidruží prý se p. **Novotný** s některými členy svého sboru.

(V. V. H.) **Z Hluboké**. (Hudba kostelní.) Dne 16. května vylákala slavnost sv. **Jana** na **Hluboké** veliké množství **Budějovičanů** za sebou, mezi nimiž i já jsem byl. Při raních službách božích se provedla velká **Vitáskova** mše do **C**, za **Offertorium** a **Graduale** pělo 12 diletantů (čekatelové a gymnasisté z **Budějovic**), **Cantate** do **Es** od **Haslingra** a **Pater noster** od **K.**; po mši kvartet s průvodem varhan. Velké služby boží slavily se

Mozartovskou mší korunovací do C; při Graduale zpíval sbor nadzminěný: „Slyš nás Hospodine“ do D-dur od Jeleny a při Offertorium provedena byla arie do C od Hegenbarta pro Bass a Violoncello, (solo) zpíval tamní kancelista p. Sitek a vytríbeným a v elezvučným organem, jichž máme na venkově pořádku, i s cituplným přednesem se vyznamenal, solo na cello výtečně přednášel p. Schrott, Budějovičan, žák pražského konservatoria. — Vůbec musíme podivení své vysloviti nad počínáním tamních pěstitelů hudby, neboť obyčejně nepřesahuje hudba venkovská skoupě odměřenou prostředností; zde však nad vše očekávání obtížné tyto skladby výborně provedeny byly. Viděl jsem též sbírku nástrojů hudebních, a opět podotknouti musím, že mně pohled tento ještě více překvapil. K jedinému kůru tomu patří ještě více než 8 párů lesnic, tolikéž, ne-li více polnic, a 5 malých i velkých křídlovek a více bassů, houslí bude tolik na počet, co těchto strojů dohromady. K tomu nepočítám ani malé i velké bubny, výborný violon atd.

— x. **Z Klatov.** (Koncert.) Příčiněním horlivých několik podnikatelů dostalo se nám opět nemalého požitku hudebního; uspořádán totiž koncert, tím zajímavější nad jiné, že tenkrát skoro jen české skladby na seznamu stály, a tím výrazka tato předce slovanského rázu do sebe měla. Diviti se arcit možná slovům podobným, uvázejíce, že mluvíme o městě blízko Šumavy ležícím a v nejrozhodnějších dobách historických nad jiná města horlivějším — ale bohužel, stává ještě u nás všelikých poměrů, které srdce vlastenecké počasto zarmoutiti musí; právě tak nazvaná vyšší třída obyvatelstva našeho jeví neobyčejnou lhostejnost k tomu, co ducha národního pěstí a srdce vlastenecké vznáší; nepochopitelným posud způsobem se na české, přece převahu mající obyvatelstvo málo ohledu bralo, kteréžto vlasteneckým podniknutím vřelého účastenství ještě nikdy neodepřelo. Že laskavé podnikatelstvo tehdež přece většího ohledu k tomu bralo, aby se Čechům podávaly české zpěvy, české zvuky, budiž vděčně podotknuto, ale přáli bychom sobě ještě srdečně, aby se oznámení koncertů českých nedělo jen pouze pro obyvatelstvo německé, jehožto počet u porovnání k českému velmi skrovný jest. V krátkosti jen podotknouti chceme zdařilejších čísel, v jejichžto čele stojí instrumentální skladby: půvabná ouvertura Mendelssohnova k Shakespearovu „Sommernachtstraum“ a skvěle instrumentovaný slavnostní pochod od zdatného našeho skladatele p. Leop. E. Měchury; obě tyto skladby neminuly se pod obezřelým vedením plukovního kapelníka p. Fr. Klimy přiměřeného výsledku. Mezi solisty obecnostvo zvláště utěšili nadaná sl. Klara Kieweková, o nížto jsme se již jednou v listech těchto chvalně zmínili, zdařilým svým přednesem, zvláště roztomilé české písně: „Dívka z mlejna“ od Hoška a studující p. Jan Nauš, který v dojmavém svém přednesu ruské „Oj nechody Hryču“ a

slovácké „Aj čo by bola“ krásné své nadání a vniknutí v ducha národních písní slovanských radostně osvědčil; neméně skvělého výsledku sobě získali p. Klima, co výtečník na lesnici již Pražanům mnoho znám a mladý skladatel p. Ludevít Procházka, co zdatný pianista, jenžto dvakrát byv hlučně volán, ještě jednu skladbu laskavě přidal. Ukončen byl příjemný tento večír hudební dvěma rádně vyvedenými sbory, v „Záboji“ uveřejněným čtvero zpěvem „Smíření“ od Dra. Tragyho, který se nad míru líbil a rázným dvojsborem od Lud. Procházky „Vlasti“, při jehožto zdařilém provedení by jen ještě většího sboru žádoucnou bylo. — Konečně bychom jen ještě upozornili na větší povšimnutí sobě vlastenských skladeb z ohledu většího rozkvětu naší hudební literatury a na horlivější pěstování národních písní stranou pp. učitelů, poněvadž zajisté krásněji a mocněji na mládež naši působiti nelze, jako těmito poklady ušlechtilého a důmyslného ducha národu našeho!

(A. V.) **Z Pardubic.** (Hudba kostelní. — Pan Jindra.) Na den vstoupení Páně dne 17. t. m. provozovala se u nás velká mše do C-dur, graduale do F-dur a Offertorium do Es-dur od Diabelliho. Nejvíce vynikalo solo a graduale pro sopran a bass, které zpívala slečna W. Říhova a pan Šanda, pak v offertoriu solo pro tenor, které zpíval pan Jindra co host z Liberce a jenž velkého dojmu způsobil. U večer téhož dne bavil nás týž host přednesem národních písní a došel velké obliby u obecnostva. Na svatodušní svátky provozovala se v děkanském chrámě páně mše od Führera do A-dur, graduale a offertorium od Krejčího.

Z Petrohradu. Koncertní dobou oslavili koncerty svými pp. Vieuxtemps a Dreyschock a mimo ty dávaly koncerty slečny Ferniovy na houslích a p. Colosanti na ofikleidě. Nyní sem přibyl p. Jindřich Wieniawski, o němžto čteme v „Journal de set. Petersbourg“, že jmenován jest solistou Jeho cársk. M. a cárských divadel v Petrohradě. Wieniawski narozen r. 1835 v Lublíně (v král. Polském), učil se na houslích u věhlasného Serwaczyňského a odbyv běh na konservatoriu hudby v Paříži r. 1846 pod slovnítným Massardem vystupoval s velkým úspěchem v koncertech v Petrohradě, ve Varšavě (1848) a roku 1850 společně s bratrem svým, pianistou Josefem W. ve Varšavě, v Radomi a v Krakově. — Mladý a pěknými vlohami nadaný cellista Markjevič obdržel od jednoty filharmonické stipendium, aby mohl u vzdělání svém pokračovati za hranicemi. Ruch. M.

L i s t á r n a.
Panu Such. v Drážď. Díky za tak krásnou píseň; přáli bychom si takových více!

K dnešnímu číslu podána je notová příloha, obsahující ostatní hlasy k čtvero zpěvům Fr. Pivody.